

VERKSAMHETSHANDBOK

Fastställt av
Ann-Kristin Karlsson

Dokumentansvarig
Ann-Kristin Karlsson

Datum
2022-03-27 1 (13)

HALLTORPSSKOLAN F-6 OCH FRITIDSHEM 2022

Innehållsförteckning

Inledning	s 3
Definitioner	s 5
Styrdokument	s 6
Plan mot kränkande behandling	s 7
Främjande och förebyggande arbete	s 8
Plan mot diskriminering	s 12

Inledning

Syfte och bakgrund

Nedanstående punkter har, i kombination med det som styrdokumentet föreskriver, varit viktiga utgångspunkter vid framtagandet av detta dokument.

Syfte

Rutinen är upprättad dels för att främja elevers och personalens lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet eller uttryck, funktionsnedsättning eller ålder, dels för att förebygga och motverka alla former av diskriminering, trakasserier eller nanna kränkning behandling på Halltorpsskolan.

Exempel på framgångsfaktorer i likabehandlingsarbetet är:¹

- att arbeta med ett normkritiskt förhållningssätt,
- att hela verksamheten är delaktig (inklusive barn och elever)
- att aktivt och löpande arbeta med planen mot diskriminering och kränkande behandling och
- att planen grundas i verksamhetens situation här och nu.

När det i texten står **skola, skolmiljö** etc. så **innefattar** det alla **skolformer**: förskoleklass, fritidshem, grundskola och grundsärskola.

Främja likabehandling och motverka kränkningar

Utbildningen ska enligt skollagen och läroplanerna utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Ibland sammanfattas detta som skolans värdegrund. Det främjande arbetet ska syfta till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att bidra till en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Skolans värdegrund ska genomsyra verksamheten. Men vad betyder det egentligen? Kanske kan vi förstå värdegrunden som summan av de val, överenskommelser och handlingar som elever och skolpersonal manifesterar i skolan. Värdegrund blir därmed något vi gör och skolans värdegrund, så som styrdokumentet formulerar den, genomsyrar verksamheten först när vi medvetet väljer och agerar på ett sätt som främjar barns/elevens lika rättigheter och möjligheter i skolan

Ett sammanhållet uppdrag

Arbetet med skolans värdegrund kan beskrivas med hjälp av perspektiven **om**, **genom** och **för**. Barn och elever utvecklar i arbetet med värdegrunden kunskaper om mänskliga rättigheter och demokrati. Värdegrundsarbetet sker också genom exempelvis de demokratiska arbetsformer och positiva arbetsklimat som ska råda i verksamheterna. I detta arbete utvecklar barn och elever förmågor som behövs för att aktivt kunna verka i ett demokratiskt samhälle. Perspektiven möjliggör **en helhetssyn** som bidrar till att **värdegrunden integreras i kunskapsmålen**.

¹ Se Skolverkets hemsida: Sju timmar om... Förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Utdrag ur läroplanerna:

”Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa.

Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen.

Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver.”²

Tillitsfulla relationer

Här följer några exempel på hur personal kan skapa förtroendefulla relationer till barnen/eleverna i skolan. Ett antal faktorer, hämtade från nedan citerade doktorsavhandling³, lyfts fram som särskilt viktiga vid relationsbyggande:

- att ta sig tid att lyssna,
- att se hela barnet/eleven – att låta barnets/elevens livsvärld få ta plats,
- att lyfta in barns/elevs erfarenheter i undervisningen,
- att på andra sätt möjliggöra barns/elevs delaktighet och inflytande,
- att bemöta barnen/eleverna utifrån de behov de har och
- att bygga ett förtroendekapital att ta av den dag läraren exempelvis behöver tillrättavisa ett barn/en elev.

Normer, normmedvetenhet och normkritik

Normkritiska perspektiv kan vara ett stöd och ge skolpersonal konkreta verktyg i skolans arbete med att hålla ihop arbetet med värden och kunskaper. Ett normkritiskt arbete berör hela det pedagogiska uppdraget och kan vara en grund för att dagligen, i planering, lektions-/verksamhetsinnehåll, bemötande, kollegialt lärande, reflektioner och bedömning arbeta mot att uppfylla målen i läroplanen.

Förutom att ge stöd i det dagliga pedagogiska arbetet och hjälpa till att uppfylla skolans demokratiuppdrag kan normmedvetenhet också hjälpa till att förebygga kränkningar i skolan. I flera rapporter⁴ fastslås att det som ligger till grund för att diskriminering och kränkande behandling uppstår inom skolan är normer. Normer riskerar att bidra till förtryck och ett uppreparande av maktstrukturer som leder till exkludering, diskriminering och kränkande behandling, som exempelvis våld (Skolverket 2009:88, Ungdomsstyrelsen 2013:13).

² Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Reviderad 2017), s 9, *Skolans uppdrag*

³ Lilja, A. (2013). *Förtroendefulla relationer mellan lärare och elev* (Doktorsavhandling, Gothenburg Studies in Educational Science, 338). Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

⁴ Se artikel, *Normer, normmedvetenhet och normkritik*, Emilia Åkesson, Amphi Produktion /Förskolan/ skolans värdegrund – Grundskola och gymnasieskola/Modul: Främja likabehandling/ Del 5: *Normer, normmedvetenhet och normkritik*

Definitioner

Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av:

- **Diskriminering** som innebär att ett barn eller en elev *missgynnas* av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. **Indirekt diskriminering:** att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, visst funktionshinder, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.
- I verksamheten är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering eftersom diskriminering handlar om missgynnande och förutsätter någon form av makt hos den som utför diskrimineringen.
- **Trakasserier** som innebär ett uppträdande som *kränker någons värdighet* och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.
- **Kränkande behandling** är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet.

I Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling finns följande beskrivning av trakasserier och kränkande behandling:

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan t.ex. uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjligande eller fysiskt våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enskilda tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Vem avgör vad som är kränkande?

- Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat.
- Det är barnet eller eleven som upplever sig utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat och kränkande.
- För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig.
- Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande.
- I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet.

- Barnet eller eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten.
- Det är viktigt att komma ihåg att yngre barn inte alltid har möjlighet att förmedla sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna.

(Skolverket: www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/krankning-av-elev)

Styrdokument

- Skollag (2010:800), 6 kap
- Diskrimineringslag (2008:567)
- Förordning (2006:1 083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 - Reviderad 2017,
 - Skolans värdegrund och uppdrag
 - 2.1 NORMER OCH VÄRDEN
 - 2.2 KUNSKAPER
 - 2.3 ELEVERNAS ANSVAR OCH INFLYTANDE
 - 3. Förskoleklassen
 - 4. Fritidshemmet

Styrdokumenterna för utbildningen påverkas även av och hänger samman med svensk och internationell rätt samt gemensamma överenskommelser som FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, Europakonventionen och FN:s konventioner om barnets rättigheter, medborgerliga och politiska rättigheter och avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor. Principen ur Barnkonventionen om barnets bästa och barnets rätt att uttrycka åsikter i alla frågor som rör barnet finns till exempel med som utgångspunkt i skollagen.

Plan mot kränkande behandling

Kartläggning

Vi har genomfört följande kartläggningar:

- Kommungemensam enkät
- Organiserade samtal med elever och personal
- Dokumentation från fall av kränkande behandling
- Personalens observationer

Nulägesanalys

Vår **analys** utifrån ovanstående kartläggningar är:

- Att de flesta eleverna på skolan känner sig trygga i skolan. Trivseln
- bland eleverna på mellanstadiet är lägre än på lågstadiet, under lektionstid. Däremot trivs fler elever på mellanstadiet på rasterna än i lågstadiet.
- Den kommungemensamma enkäten visar att ett stort antal elever inte upplever att det är studiero på lektionerna.
- Det finns elever i årskurs 4-6 som uppger att skolans trivselregler
- inte följs
- Samtal om plan mot diskriminering och kränkande behandling samt om normer och värden har inte varit en stående punkt på arbetsplatsträffar.
- Halltorpsskolans trivselenkät visar att många elever upplever att de har blivit kränkta i skolan även om antalet sjunkit något sedan 2020.

Utvärdering av 2021 års plan

De flesta insatser har inte kunnat genomföras som planerat. Kursen i normkritik ställdes in, men utbildningen återupptas under HT 2021. Arbetet med skolans värdegrund har implementerats på arbetsplatsträffar. Likaså rapportering av antal anmälningar som är aktuella när det gäller diskriminering och kränkande behandling. Trivselåtgärder och tillsammansdagar fick ställas in på grund av COVID-19. Vi har jobbat mycket med att motverka kränkningar på skolan men behöver jobba mer med detta. Dock upplever vi ett mycket bättre klimat på skolan både på raster och på lektionstid.

Mål för 2022

- Öka trivsel och trygghet på skolan.
- Fortsätta minska antalet kränkningar på skolan.
- Att ha en stående punkt på APT-träffar om plan mot diskriminering och kränkande behandling/normer och värden.
- Att öka studieron på skolan.
- Att fler följer skolans trivselregler.
- Att lära eleverna att ta ansvar för sina egna och andras saker.

Främjande arbete (för likabehandling) och förebyggande arbete (mot diskriminering och kränkande behandling)

Insats

Vår plan mot diskriminering och kränkande behandling aktualiseras för barn och elever, personal samt vårdnadshavare. Nödvändiga uppdateringar och justeringar görs i planen.

Främjande arbete handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och genomförs även om det inte finns något aktuellt problem. Främjande arbete riktar sig till alla elever.

(Diskrimineringsombudsmannen, 2012).

Ansvar: Rektor - avsätter tid vid personalmöten, föräldramöte, föräldraråd

Personal - bidrar till uppdateringar och justeringar av planen

Insats

På Halltorpsskolan strävar vi efter och arbetar för att skapa lugna och trygga lärandemiljöer, där varje barn och elev får växa och utvecklas.

Ansvar: Ledning och all personal

Insats

Diskutera arbetsro med eleverna för att se vad de anser att arbetsro är och gemensamt komma fram till insatser för att öka elevernas arbetsro.

Ansvar: Klasslärare

Insats

Som en naturlig del av undervisningen samtalar elever, lärare och fritidspedagoger tillsammans om normer och värden.

Ansvar: Lärare, förskollärare och fritidspedagoger

Insats

Kontinuerligt under året samtalar man i alla klasser kring skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Ansvar: Lärare, förskollärare och fritidspedagoger

Insats

Diskutera valda delar av likabehandlingsarbetet på höstens föräldramöten.

Ansvar: Skolledning och klasslärare.

Insats

Elevrådet träffas 2-3 gånger per termin och inför detta möte ska det hållas ett klassråd i samtliga grupper.

Ansvar: Klasslärare, skolledning

Insats

Strukturera upp utlåning av lekmaterial på rasterna. Är inte genomfört

Ansvar: Klasslärare, fritidspersonal, skolledning

Insats

Rundvandring i början av läsåret för att öka tryggheten på skolans område för förskoleklass.

Ansvar: Förskollärare, fritidspedagoger och klasslärare i alla årskurser

Insats

Tillsammansdag. En utflyktsdag till "Örarevet". Årskurs 6 planera aktiviteter och årskurs 5 är gruppleddare i åldersblandade grupper.

Ansvar: Klasslärare 5 o 6 År inte genomfört.

Insats

Utflyktsdag till "Pårydsbadet", första skolveckan efter sommarlovet. Endast mellanstadiet åkte ht-21.

Ansvar: Lärare

Insats

Övergången mellan förskola och förskoleklass, samt mellan förskoleklass och år 1, underlättas genom inskolning under vårterminen.

Ansvar: Förskollärare, klasslärare år 1.

Insats

Övergång från lågstadiet till mellanstadiet.

Ansvar: Klasslärare

Insats

Fadderverksamhet. År 6 gör aktiviteter med F-klassen en gång i veckan, t ex rastaktiviteter och läsa sagor. År inte genomfört.

Ansvar: Lärare i år 6 och F-klass

Insats

Kuratorer genomför arbete med år 6 för att förbereda inför övergången till år 7.

Ansvar: Kuratorer

Insats

Övriga trivselfrämjande, gemensamma aktiviteter är vandring, vänskapsdag och läsvecka. Läsveckan genomfördes och engagerade hela skolan under en vecka på höstterminen. FN och Pride arbetas med klassvis.

Ansvar

Lärare, förskollärare och fritidspedagoger

Insats

Halltorpsskolans arbetslag diskuterar kontinuerligt vid olika konferenser och mötestillfällen normer och värdegrund.

Ansvar: Rektor

Insats

Elevhälsateamet samverkar med övrig personal utifrån ett hälsofrämjande och inkluderande

perspektiv för att åstadkomma en god lärandemiljö med ett extra ansvar för elever med särskilda behov. Elevhälsoteamen är hbtqi-certifierade.

Ansvar: Elevhälsateamet

Insats

Vid varje utvecklingssamtal i skolan samtalar elev, vårdnadshavare och lärare om mål, lärande, trivsel och det sociala klimatet i klassen och på skolan. Frånvaro dokumenteras och frågor ställs om frånvaron är återkommande. Individuell utvecklingsplan upprättas under höstterminen och följs upp och revideras med eventuella tillägg på vårterminen.

Ansvar: Lärare

Insats

För att skapa en trygg tillvaro under elevernas raster finns rastvärdar på skolgården. Det finns även en vuxen ute när skolskjutsarna kommer och går hem den tidiga turen, för åk F-3. På fredagar är det två vuxna ute när skolskjutsarna går hem för åk F-6.

Särskilt lärarschema upprättas inför varje läsår.

Ansvar: Rektor i samråd med lärare

Insats

Hälsosamtal genomförs i förskoleklass och årskurs

Ansvar: Skolsköterska

Insats

Trivselsamtal i årskurs 3 och 6

Ansvar: Kurator

Insats

Vid terminsstart och vid behov diskutera trivselregler med eleverna. Diskutera trivselregler i klassråd, elevråd och arbetslagen innan nya beslut fattas.

Arbeta med att synliggöra trivselreglerna för att alla ska känna till dem och bli påminda om dem.

Ansvar: Rektor och klasslärare

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering genomförs på följande sätt och vid dessa tidpunkter:

- Uppföljning och utvärdering av Plan mot diskriminering och kränkande behandling sker i slutet av vårterminen och i slutet av höstterminen i trygghetsgruppen. Elever och övrig personal involveras i arbetet.
- Elevhälsateamet reviderar planen i januari varje år.

Ansvar: Rektor och elevhälsateamet

Åtgärder vid akuta händelser

Vid misstanke om kränkande behandling och trakasserier mellan elev och elev.

1. Alla som ser eller hör kränkande behandling agerar genast för att avbryta.
2. Klasslärare och rektor informeras. Händelsen dokumenteras på avsedd blankett.
3. Vårdnadshavare informeras så snart som möjligt, helst samma dag.
4. Om händelsen bedöms som kränkande behandling eller trakasserier påbörjas utredning och rektor anmäler skyndsamt (senast nästkommande dag) till huvudman.
5. Åtgärder vidtas utifrån vad man kommit fram till under utredningen.
6. Uppföljningssamtal med alla inblandade.
7. Om kränkningarna inte upphör beslutar rektor om fortsatta åtgärder.

Vid misstanke om kränkande behandling och trakasserier mellan vuxen och elev.

1. Personal som får kännedom om kränkande behandling eller trakasserier informerar rektor.
2. Rektor påbörjar utredning.

Plan mot diskriminering

Undersökning

Följande metod har använts för att undersöka risker för diskriminering:

- Kommungemensam enkät i februari 2021
- Halltorpskolans trivselenkät i november 2021
- Organiserade samtal med elever och personal
- Personalens observationer

Analys

Enkätsvaren ger inga indikationer om risker för diskriminering.

Åtgärder

Följande åtgärder ska vi arbeta med för att förebygga diskriminering samt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever:

- Skolans personal för alla elevers lika möjligheter, oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller könsidentitet eller uttryck. Verksamheten ska präglas av öppenhet och respekt inför skillnader i människors levnadssätt. Detta görs genom att lyfta in olika perspektiv i undervisningen och att ha en öppen dialog med eleverna.
- Personal kommer under 2021 att delta i utbildning om normer och normkritik.
- Arbeta kring diskrimineringsgrunderna med eleverna för att öka medvetenheten hos både elever och personal.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering genomförs på följande sätt och vid dessa tidpunkter:

- Uppföljning och utvärdering av Plan mot diskriminering och kränkande behandling sker i början och slutet av höstterminen i Elevhälsateamet. Elever och övrig personal involveras i arbetet.
- Elevhälsateamet reviderar planen i januari varje år.

Ansvar: Rektor och Elevhälsateamet

Åtgärder vid akuta händelser

Vid misstanke om diskriminering mellan verksamhet/personal och elev.

1. Personal som får kännedom om diskriminering informerar rektorn.
2. Rektor påbörjar utredning.